

СЕКЦІЯ 15.

ГЕОГРАФІЯ

Павловська Т.С.

кандидат географічних наук,
доцент кафедри фізичної географії,
*Волинський національний університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна*

Гусєв Д.О.

здобувач вищої освіти географічного факультету,
*Волинський національний університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна*

ВНУТРІШНЬОРІЧНИЙ РОЗПОДІЛ ВОДНОГО СТОКУ Р. ВИЖІВКА У 2020 Р. (ГІДРОПОСТ СТАРА ВИЖІВКА)

Поставка проблеми. Внутрішньорічний розподіл водного стоку – це його розподіл за сезонами, місяцями, декадами або іншими часовими інтервалами. Визначається він переважно кліматичними чинниками, насамперед, внутрішньорічними змінами кількості опадів і температури повітря. На внутрішньорічний розподіл стоку впливає і господарська діяльність у межах заплавно-руслових комплексів та річкового басейну. Разом з тим і вона залежить від особливостей

внутрішньорічного режиму стоку та тенденцій його змін в просторі і часі (зокрема, такі види діяльності як водопостачання, зрошення, виробництво електроенергії тощо) [1; 2].

Мета даної роботи – визначити структуру живлення річки Вижівка (гідропост Стара Вижівка) та внутрішньорічний розподіл її стоку впродовж маловодного 2020 року.

Результати дослідження. Річка Вижівка є правою притокою р. Прип'ять. Тече з південного заходу на північний схід від витоків (абсолютна висота 207 м) на околиці с. Олеськ Ковельського району до гирла (абсолютна висота 153 м) поблизу с. Якушів цього ж району [3]. Спостереження за водним режимом річки здійснюється на гідропостах поблизу с. Руда та смт Стара Вижівка. Основні гідрографічні характеристики водозборів річки до вказаних гідропостів відображено у таблиці 1. Середньорічні витрати річки на гідропосту Стара Вижівка за останні 50 років (1973–2022 рр.) становлять $2,53 \text{ м}^3/\text{с}$, за увесь період спостережень – $2,55 \text{ м}^3/\text{с}$, у досліджуваному 2020 р. – $1,71 \text{ м}^3/\text{с}$.

Для р. Вижівка 2020 р. був маловодним, як і для всіх річок України [4], хоча й не з найменшими середньорічними витратами (значно меншими вони були в 1996, 1997, 2001, 2003, 2015, 2019 рр.). Однак, цей рік обрано нами для аналізу внутрішньорічного розподілу стоку й визначення структури живлення, оскільки він демонструє сучасні тенденції зміни водного режиму річок басейну Прип'яті: зменшення витрат весняної повені й частки снігового живлення, зростання ролі паводків [4–10].

Нами на основі даних Волинського обласного центру з гідрометеорології (далі ВОЦГМ) з використанням табличного процесора Microsoft Excel 2019 було побудовано гідрограф і розчленовано його за видами живлення (методика О. В. Попова,

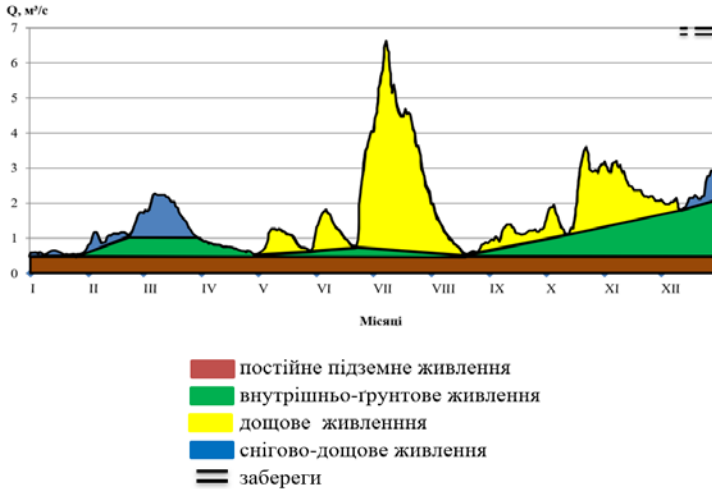
1968) [5] з використанням інструментів креслення зазначеної програми (рис. 1). За допомогою програмного забезпечення GeoGebra (калькулятор Сьюта) було визначено частки різних видів живлення. У вказаному вище редакторі електронних таблиць побудовано також діаграми розподілу стоку річки за місяцями обраного року й усередненими значеннями п'ятидесятирічного періоду (1973–2022 рр.) (рис. 2).

Таблиця 1
Основні гідрографічні характеристики басейну р. [3]

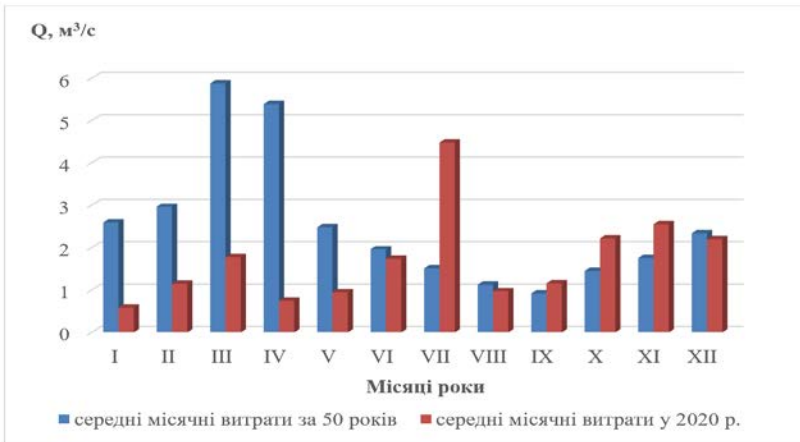
Гідропост	Характеристики річки		Характеристики басейну					
	Довжина, км	Середній похил, %	Площа, км	Середній похил, %	Озерність, %	Заболоченість, %	Лісистість, %	Розораність, %
с. Руда	10	1,5	141	0,57	< 1	10	14	40
с/мт Стара Вижівка	44	0,7	722	0,7	< 1	12	17	20

У процесі здійсненого аналізу ми з'ясували, що в 2020 р. більшу частку в структурі живлення річки становило повне підземне живлення (внутрішньогрунтове (25,1 %) разом з постійним підземним (26,7 %)), на дощове живлення припадало – 41,5 %, на снігово-дощове – 6,7 % (див. рис.1). Структура внутрішньорічного розподілу водного стоку впродовж маловодного 2020 р. була такою: зима – 19 %, весна – 17 %, літо – 35 %, осінь – 29 %; у середньому за 50-річний період: зима – 26 %, весна – 45 %, літо – 15 %, осінь – 14 % (див. рис. 2).

Рис 1. Гідрограф стоку р. Вишівка (гідропост Стара Вишівка, 2020 рік)
(побудовано за даними ВОЦГМ)

Рис. 2. Внутрішньорічний розподіл стоку річки Вишівка (гідропост Стара Вишівка) (побудовано за даними ВОЦГМ)

Висновки. Водний стік річки Вижівка нерівномірний впродовж року. Основна частка водного стоку у маловодний 2020 р. сформувалася влітку та восени, мінімальним він був взимку та навесні. Структура внутрішньорічного розподілу стоку за п'ятидесятирічний період обернена: найбільшою є частка весняного стоку, а найменшою – літнього та осіннього. Живлення р. Вижівка змішане. У 2020 р. вона мала переважаюче підземне живлення. Підземними водами річка живиться насамперед в зимовий, а також у літній та осінній бездощові періоди. Подальше вивчення внутрішньорічного режиму водного стоку річки Вижівка необхідно доповнити аналізом моделей кількох багатоводних, середньоводних і маловодних років. Ці завдання і визначають найближчі перспективи наших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Клименко В., Іваненко Л. Особливості внутрішньорічного розподілу стоку малих річок (на прикладі річки Уда). *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*. 2018, (28), 40-47.
2. Лобода Н. С., Овчарук В. А. Гідрологічні розрахунки: Конспект лекцій. Одеса: Вид-во 2005. 175 с.
3. Чир Н. В. Гідрологічний аналіз басейнової системи Вижівки. *Проблеми гідрології, гідрохімії, гідроекології*: Мат. 6-ої Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (Дніпропетровськ, 20-22 травня 2014 р.). Дніпропетровськ: ТОВ „Акцент ПП”, 2014. С. 309–311.
4. Вишневський В. І. Куций А. В. Багаторічні зміни водного режиму річок України. Київ: Накова думка, 2022. – 252 с.
5. Василенко Є. В., Гребінь В. В. Сучасні зміни живлення річок басейну Прип'яті (в межах України). URL: https://uhmi.org.ua/conf/climate_changes/presentation_pdf/poster_3/Vasylenko.pdf

6. Павловська Т. С., Білецький Ю. В., Щесюк Є. Р. Багаторічні (1963–2020 рр.) коливання максимального стоку р. Прип'ять (гідропост „Люб'язь”). *Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук: матеріали III Міжнародної наукової конференції* (м. Рівне, 29 вересня, 2023 р.) / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. С. 186–190.

7. Павловська Т. С., Жайворонок Л. В., Білецький Ю. В., Грудік С. В. Багаторічна динаміка річкового стоку Стоходу (гідропост Любешів). *Природа Західного Полісся і прилеглих територій: зб. наук. праць / за заг. ред. Ф. В. Зузука*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. № 16. С. 44–50.

8. Павловська Т. С., Мельничук М. А., Рудик О. В., Білецький Ю. В. Багаторічна (1970–2020 рр.) динаміка мінімального стоку річки Стохід (гідропости „Любешів і „Малинівка”). *Шацьке поозер'я в контексті змін клімату: зб. матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 70-річчю від дня народження проф. Петліна В. М. (сміт Світязь, 1–3 жовтня 2021 р.)*/за заг. ред. В. О. Фесюка. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. С. 48–52.

9. Павловська Т., Білецький Ю., Геналюк Р., Мороз М. Багаторічна динаміка річкового стоку Стоходу (гідропост Малинівка). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. № 5 (409). С. 23–28.

10. Павловська Т., Полянський С., Попович Ю. Багаторічні (1947–2019 рр.) коливання максимального стоку р. Стир (гідропост „Луцьк”). *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Переяслав, 17 листопада 2020 р.)*. Переяслав, 2020. Вип. 65. С. 35–37.

